

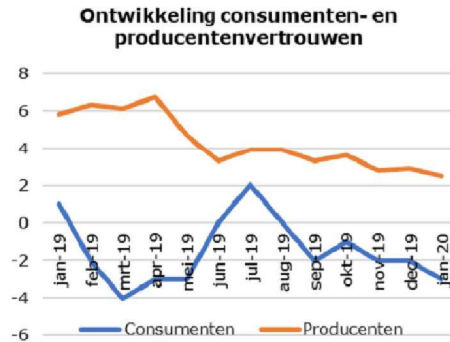
Economische actualiteit

Tweewekelijks ontvangt u een notitie waarin de actuele stand van de economie wordt beschreven en waarin één onderwerp met een economische bril op meer verdiepend wordt toegelicht. De verdieping van deze week gaat over de economische impact van het coronavirus.

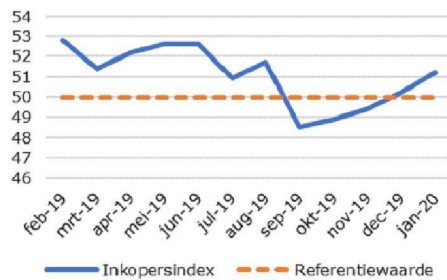
Het consumentenvertrouwen is in januari licht afgenomen van -2 naar -3. Daarmee ligt het consumentenvertrouwen nog wel steeds boven het gemiddelde van de afgelopen 20 jaar (-4). Consumenten zijn iets negatiever gestemd over hun financiële positie van de afgelopen 12 maanden. Tegelijkertijd zien we dat ze iets minder negatief zijn over de economische situatie in de komende 12 maanden.

Ook het producentenvertrouwen in de industrie is licht gedaald in januari (van 2,9 tot 2,5). Dit cijfer ligt eveneens nog wel steeds boven het gemiddelde van de afgelopen 20 jaar (1). Producenten zijn iets positiever over de verwachte bedrijvigheid, maar zijn minder positief over de orderpositie.

Bron: CBS, 2020.

Ontwikkeling inkoopersindex Duitsland

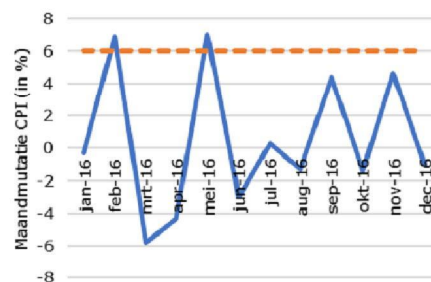

Vrijdag is het 14 februari, oftewel Valentijnsdag! De dag dat er weer massaal bossen bloemen worden gekocht. Romantisch natuurlijk, maar wat is de economische impact hiervan? Detailhandel Nederland heeft de afgelopen jaren de extra omzet van Valentijnsdag op circa 70 miljoen euro geschat. Dit jaar is er minder aanbod van rozen vanuit Kenia, waardoor de prijs van rozen op de bloemenveilingen al 10% hoger is dan vorig jaar. De hogere prijs van bloemen betekent overigens niet dat bloemisten extra winst maken; zij hebben hogere kosten (voor inkoop en personeel) en kunnen minder marge berekenen. De extra winst komt met name terecht bij bloemenkwekerijen. De afgelopen jaren is de maandmutatie van de consumentenprijsindex voor planten en bloemen circa 2 keer per jaar rond de 6% uitgekomen: in februari voor Valentijnsdag en mei voor Moederdag. De piekprijzen rond Valentijnsdag beïnvloeden alleen de gemiddelde maandmutatie van het CPI, waardoor de prijsstijging in februari circa 6% is en niet hoger.

De Duitse economie ontsnapte in het derde kwartaal van 2019 nog net aan een economische recessie. Momenteel vertoont de Duitse economie voorzichtige tekenen van herstel. Het producentenvertrouwen binnen de Duitse industrie is in januari minder negatief dan in december 2019. Bovendien is de inkoopersindex (de indicator die het vertrouwen van inkoopmanagers weergeeft) in januari toegenomen van 50,2 naar 51,2. Ook is de bezettingsgraad toegenomen van 82,6% naar 83,1%. Daar staat wel tegenover dat de productie van de Duitse industrie afgelopen december met 3,5% is gedaald t.o.v. november 2019.

Bron: CBS, 2020; Destatis, 2020; Trading Economics, 2020.

Prijsontwikkeling planten en bloemen 2017

Bron: CBS, 2020.

Verdieping – Economische impact coronavirus

Het coronavirus houdt de gemoeederen al enkele weken flink bezig. Het virus is niet alleen fysiek en medisch een groot risico, ook economisch begint de impact van het coronavirus zichtbaar te worden. In deze verdieping worden de economische gevolgen van het coronavirus toegelicht.

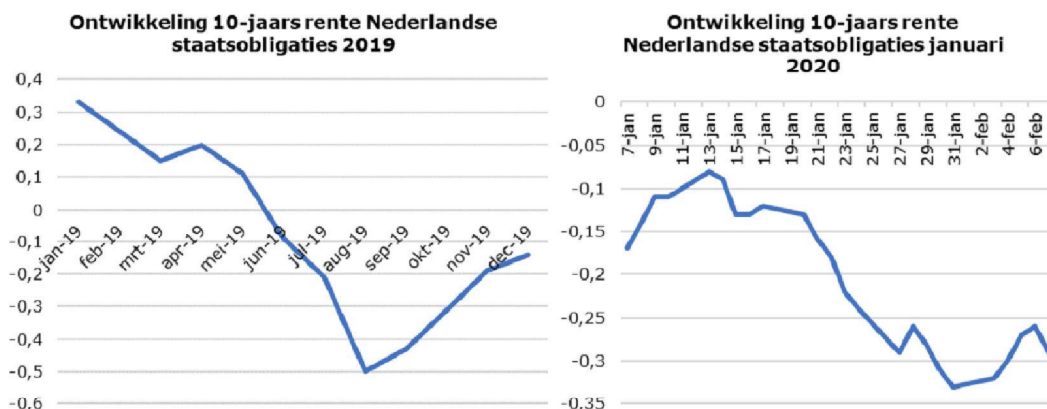
China

Uit angst voor besmetting was de vakantie rondom het Chinese nieuwjaar met een ruime week verlengd, maar sinds afgelopen maandag zijn de Chinezen weer aan het werk gegaan. Het stilleggen van de economie heeft grote gevolgen voor China: bedrijven realiseren veel minder omzet, maar hebben wel vaste (personeels)kosten. De voorzorgmaatregel om iedereen langer thuis te houden, lijkt daarmee al een grotere economische impact te hebben dan het virus zelf. Naar verwachting zal de Chinese overheid stimulerende maatregelen treffen om de economische schade te beperken. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat de Chinese centrale bank de reserveverplichtingen voor commerciële banken versoepelt, waardoor deze banken meer geld uit kunnen lenen.

Gevolgen van globalisatie

De economische schade begint zich ook af te tekenen op de beurzen. Ten eerste dalen de aandelen van luchtvaartmaatschappijen en oliemaatschappijen (welke normaalgesproken een indicator zijn voor conjuncturele paniek). Ook bedrijfstakingen en merken die de afgelopen jaren steeds afhankelijker zijn geworden van China, zien de waarde van hun aandelen dalen. Daarnaast is de volatiliteit van de beurzen de afgelopen weken toegenomen. Ten tweede verplaatst de vraag van de Chinese munt, de Chinese renminbi, naar Amerikaanse dollars, waardoor de waarde van de Chinese munt is afgenomen. Ten derde stijgt de vraag naar de meest veilige staatsleningen, waardoor de rente daalt. Ook de Nederlandse staatsleningen blijken aantrekkelijk te zijn. Figuur 1 laat zien, dat de rente op een 10-jarige Nederlandse staatslening was gestegen van -0,50% in augustus 2019 tot -0,14% in december 2019. De afgelopen weken is die verbetering deels tenietgedaan en is de rente weer gedaald naar -0,29%.

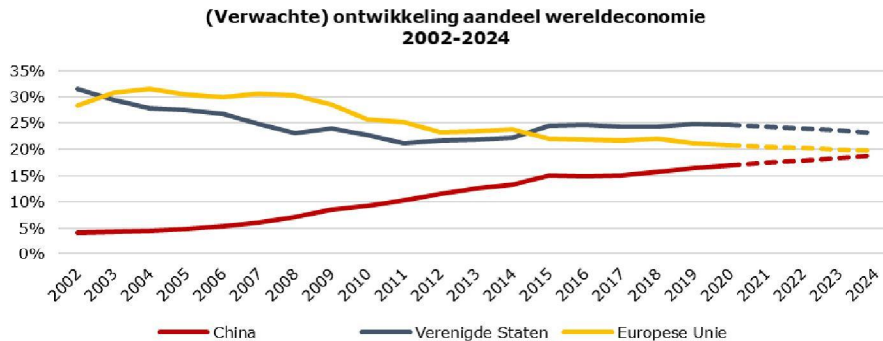
Figuur 1: Ontwikkeling rente op 10-jarige Nederlandse staatsleningen, 2019 en 2020.

Bron: DNB, 2020; IEX, 2020.

De economische schade van het coronavirus lijkt groter te zijn dan die van de SARS-uitbraak in 2002. Dit komt door de globalisatie en de toegenomen onderlinge economische verbondenheid met China die daarvan het gevolg is. Figuur 2 laat zien dat ten tijde van de SARS-uitbraak, China goed was voor zo'n 4% van de wereldeconomie. Inmiddels is dat aandeel gestegen tot 17%. China is een grote exporteur van auto's, technologie en grondstoffen. Tegelijkertijd is de Chinese middenklasse goed voor een groot deel van de aankopen van luxegoederen en toerisme. Na de SARS-uitbraak was er sprake van een inhaalslag, waardoor het uiteindelijke effect relatief beperkt was. De Chinese economie is nu echter vele malen groter en internationaal veel meer verbonden dan voorheen, waardoor het effect van het coronavirus naar verwachting groter zal zijn.

Figuur 2: Ontwikkeling aandelen wereldeconomie sinds SARS-uitbraak in 2002.

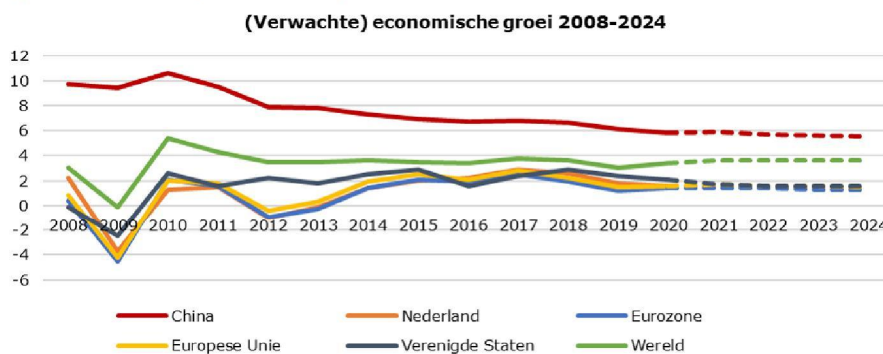

Bron: IMF, 2019

Impact op economische groei

Het IMF voorspelde in oktober 2019 een economische groei van 5,8% in 2020 voor China. Figuur 3 toont dat de economische groei in China al een aantal jaren aan het dalen is. De laatste jaren is dat mede het gevolg van de handelsoorlog tussen de VS en China. Desalniettemin, is de economische groei nog zo'n factor 4 groter dan de economische groei van Nederland. Wat het coronavirus in procentpunten economische groei gaat kosten is natuurlijk nog onzeker: de voorspellingen lopen uiteen van 0,5 tot 2 procentpunt. De tijd zal moeten uitwijzen hoe groot de gevolgen van het coronavirus zijn en daarmee de economische impact voor China en de wereldeconomie. Mocht het effect op de Chinese economische groei groot zijn, dan zal dit waarschijnlijk de voorspelde 3,4% economische groei van de wereldeconomie negatief beïnvloeden.

Figuur 3: Ontwikkeling economische groei sinds de economische crisis in 2008.

Bron: IMF, 2019.

Gevolgen voor Nederland

Vooralsnog zijn de gevolgen van het coronavirus voor de Nederlandse economie zeer beperkt. Individuele bedrijven ondervinden wel effecten. De snelheid waarmee een bedrijf wordt getroffen hangt mede af van de mate van afhankelijkheid van China en de grootte van de voorraad die een bedrijf aanhoudt. De auto-industrie houdt bijvoorbeeld relatief kleine voorraden aan, waardoor ze sneller geraakt worden. Kleine bedrijven worden mogelijk harder geraakt doordat ze over het algemeen kleinere buffers aanhouden dan grote bedrijven. In 2018 exporteerde Nederland voor 11,7 miljard euro naar China. De belangrijkste exportcategorie naar China is voeding, maar dit bedraagt slechts 1,3 miljard euro. In 2018 bedroeg de import vanuit China 39,1 miljard euro, waarvan twee derde uit doorvoer bestond. De directe effecten van het coronavirus op de Nederlandse economie via de export en import zijn daarom maar beperkt.